

TIS V MORAVSKÉM KRASU

DOMINIK FRANC

Správa CHKO Moravský kras

15.10.2024 Bítov

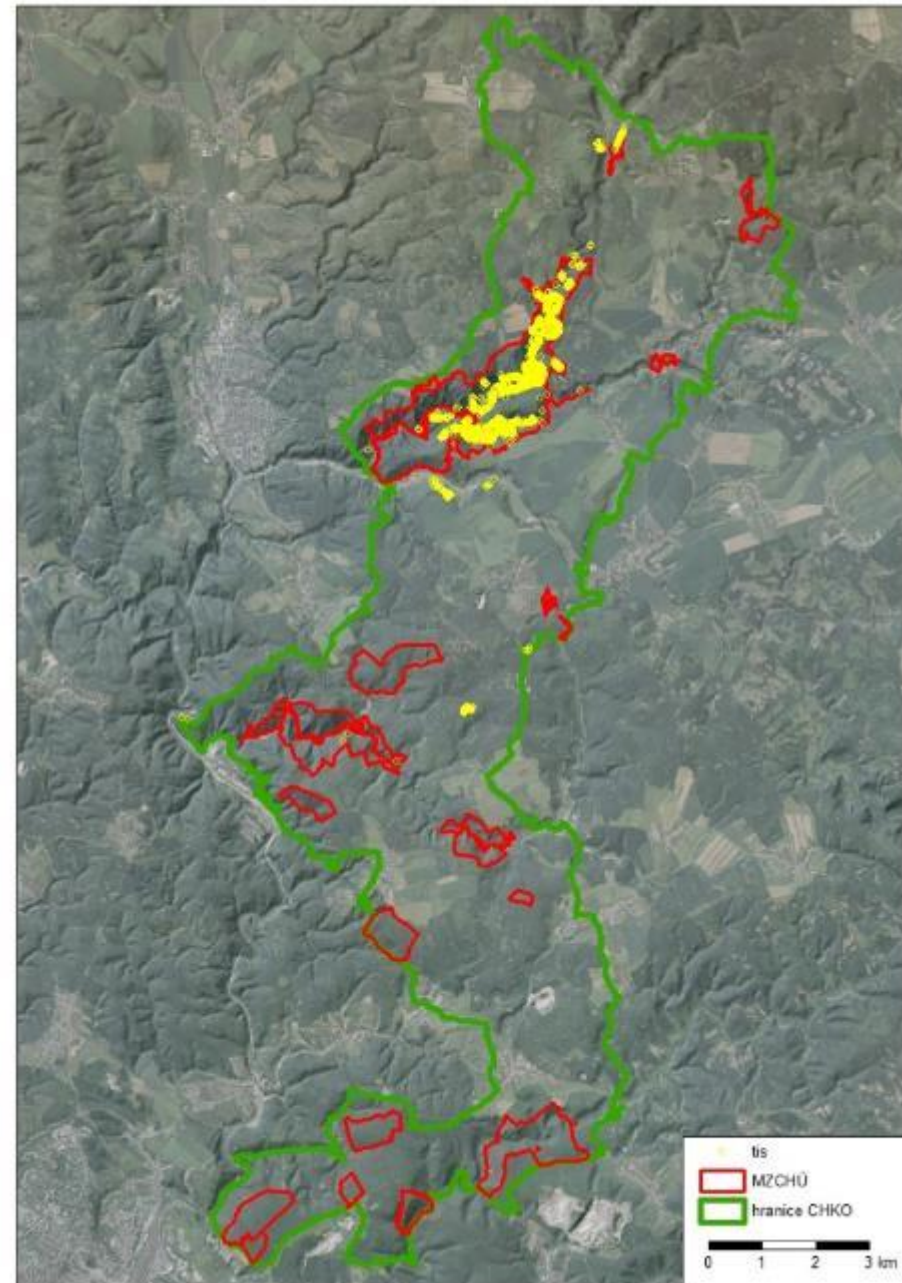
HISTORIE VÝSKYTU TISU V MORAVSKÉM KRASU

- Prof. KOLENATÝ na sympoziu přírodovědců a lékařů ve Vídni v roce 1856 popisuje tis, později známý jako tzv. "macošský", který našel v lesích knížete Salma u propasti Macochy v místech, kde Punkva podruhé vyvěrá. Tis byl přelomený, 5.7 m vysoký, ale ještě živý. Jeho kmen o průměru 0.81 m byl dutý.
- CHADT (1911) uvádí: "Ostatně celý Moravský kras, jmenovitě lesní oddíl mezi propastí Macochou a Sloupskými krápníkovými jeskyněmi, býval hojně tisy porostlý. Bývalý hajný P. měl téměř všechn nábytek ze dřeva tisového".
- HOFMAN, J. (1950) napočítal 690 tisů, konstatuje, že "zmlazování tisu v Moravském krasu je dosti vzácné", příčinu vidí ve vysokém stavu zvěře
- SVOBODA, P. (1953) odhaduje počet na 2000 ks, zkoumal mimo jiné tisy na Křivoklátsku (SVOBODA 1941) a v Harmanecké dolině (SVOBODA 1947b).
- VANĚČKOVÁ, L. (1971) konstatuje, že se výskyt tisu omezuje jen na málo přístupná místa, udává 200 jedinců
- OPRAVIL, E. (1972) provedl paleobotanickou analýzu uhlíků z ohnišť a zlomků zuhelnatělého dřeva nalezených J. SKUTILEM při archeologickém výzkumu některých jeskyní v Suchém žlebu. Malá část nálezů byla kulturně datovatelná. 14 vzorků tisu pravděpodobně z neolitu a 8 z 15. století. Nálezy tisových uhlíků i nezuhelnatělého dřeva naznačují, že v minulosti byl tis v Moravském krasu zastoupený zřejmě daleko více než dnes.

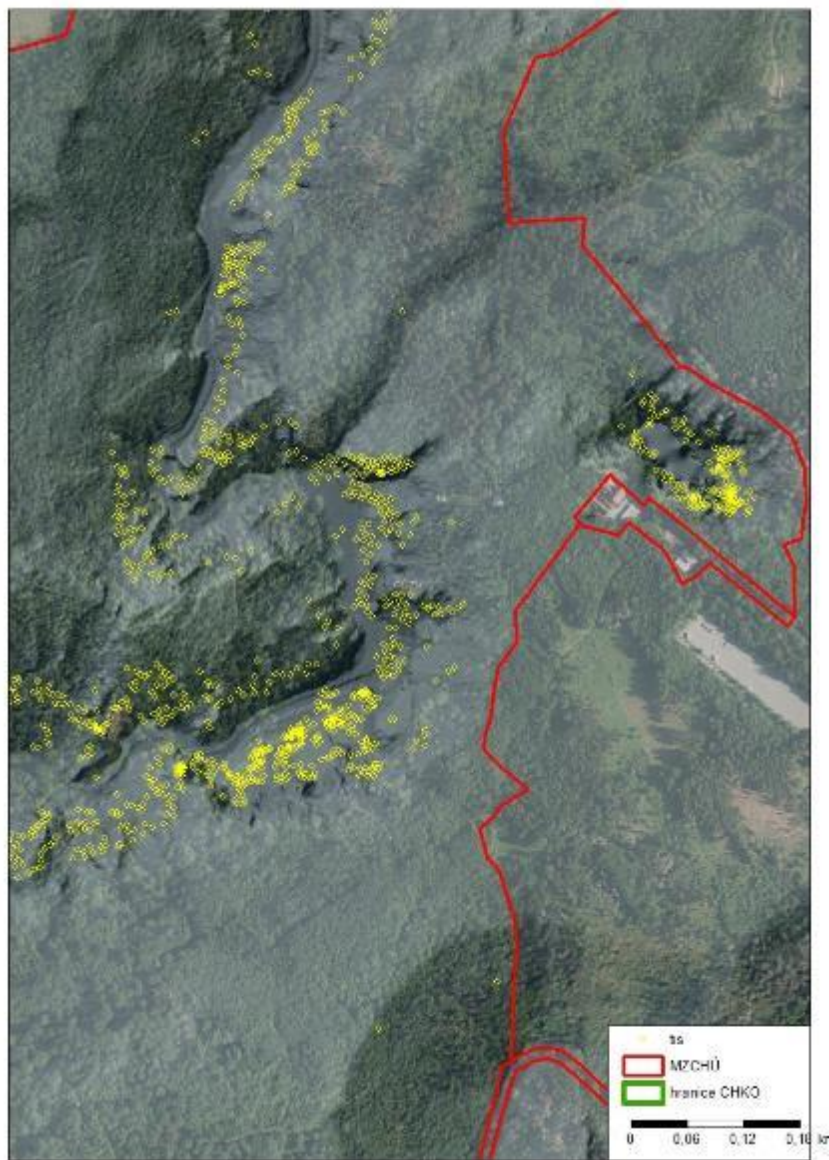

VÝSKYT TISU V MORAVSKÉM KRASU

- cca 2700 jedinců vyšších než 20 cm
- Naprostá většina v NPR Vývěry Punkvy

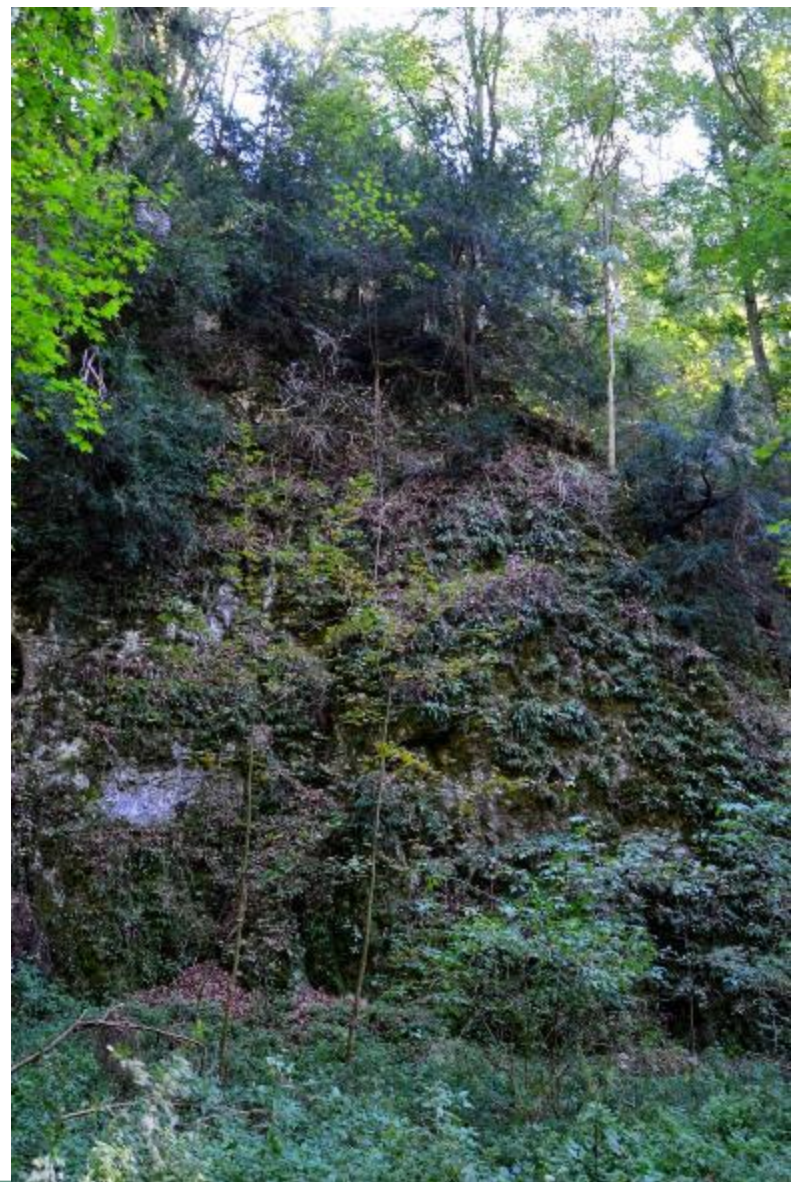
VÝSKYT TISU V MORAVSKÉM KRASU

DOMINUJÍ NEPŘÍSTUPNÉ STRÁNĚ KRASOVÝCH ŽLEBŮ

TYPICKÝ BIOTOP

TYPICKÝ BIOTOP

MIKROPOPULACE

- Sloup
- NPR Býčí skála (2 ks)
- PR U Výpustku (1ks)
- U Habrůvecké tůně
- U Lažánek
- Sloup
- Ve vesnici Šošůvka u domů

U HABRŮVECKÉ TŮNĚ

VE VESNICI ŠOŠŮVKA

STARÉ ANI MOHUTNÉ TISY NEJSOU

- Převažují jedinci keřovitého vzrůstu
- Jedinci stromovitého vzrůstu nevynikají velikostí
- Zpeněžitelné tisy byly patrně vytěženy Salmy na přelomu 19. a 20. stol.

VÝZKUM TISU

IFER - Ústav pro výzkum lesních ekosystémů

Rozšíření tisů červeného v České republice se zřetelem na jeho ekologickou amplitudu, vyhodnocení rizikových faktorů a zpracování komplexního návrhu opatření pro záchranu tohoto silně ohroženého druhu

Závěrečná zpráva o průběhu řešení projektu SP/2d4/31/07
finančně podpořeného v rámci Programu výzkumu a vývoje MŽP

Odpovědný řešitel:
Ing. Vladimír Zatloukal

Řešitelé:
Ing. Martin Kačmar; Ing. Jana Holeciová PhD.;
Ing. Iva Roubíková

Zprávu zpracovali:
Ing. Vladimír Zatloukal;
Ing. Martina Roubalová; Ing. Zuzana Exnerová;
Bc. Šárka Holá; Ing. Pavla Podhrázká

Prosinec 2010

Katedra ekologie

Přírodovědecké fakulty

Univerzity Palackého

v Olomouci

POPULAČNÍ EKOLOGIE

TISU ČERVENÉHO (*TAXUS BACCATA* L.)

V CHKO MORAVSKÝ KRAS

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Olomouc 1997 → → → → → → → Kateřina Švehlová

DALŠÍ ODBORNÉ PRÁCE

- ZATLOUKAL V., MÁNEK J., ČURN V., KADERA J. 2001. Inventarizace a genetická diverzita tisů červeného ve ZCHÚ ČR jako podklad pro záchranná opatření a pro jeho reintrodukcii. Závěrečná zpráva grantu VaV/610/1/99 – 3.2. za léta řešení 2000–2001. Vimperk, Správa NP a CHKO Šumava: 119 s.
- doporučení pro péči o populaci tisů, která se stala součástí plánu péče o NPR Vývěry Punkvy (Plán 2021)

PRAKTICKÁ OPATŘENÍ

- Pokusy o napěstování semenáčků (Vysoká škola zemědělská a další) – neúspěšné
- Individuální ochrany – jeví se jako velmi úspěšné (+ drobná výsadba)
- Sběr osiva v minulých dvou letech – uvidíme co vyroste

JAK DÁL ?

- Pokračovat ve sběrech a napěstování semenáčků
- Pikýrování semenáčků
- Individuální ochrany
- Rozvinout spolupráci s modernizovanými školkami Školního lesního podniku Masarykův les Křtiny
- Udělat novou inventarizaci (už to brzo bude 30 let)

PŘÍRODA JE NAŠE DĚDICTVÍ I BUDOUCNOST

DOMINIK FRANC

dominik.franc@nature.cz

Foto: Jan Miklín, Dominik Franc

Zpracováno s využitím:

ŠVEHLOVÁ K. 1997. Populační ekologie tisu červeného (*Taxus baccata* L.) v CHKO Moravský kras. Diplomová práce. Olomouc, PřF UP: 122 s., přílohy.

